

Instruktion för användning av etisk kanal och principer för visseblåsarskydd i Österbottens välfärdsområde

Sektionen för intern kontroll och riskhantering 26.09.2024 § 24

5181/00.01.01/2024

Beredare Paula Granbacka
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 06 218 1111 (växel), fornamn.efternamn@ovph.fi

Lagen om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av EU-rätten och den nationella lagstiftningen (20.12.2022/1171) trädde i kraft 1.1.2023. Det är fråga om verkställandet av EU:s direktiv om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten (2019/1937), dvs. det så kallade visseblåsardirektivet. Avsikten med lagstiftningen är att personer som i samband med sitt arbete upptäcker eller har misstankar om brott mot allmänintresset inom specificerade områden av EU-rätten eller nationell rätt ska kunna rapportera om detta på ett tryggt sätt. Välfärdsområdena omfattas av direktivets och lagens tillämpningsområde. Visseblåsarskyddet förbjuder represalier mot den rapporterande personen. Arbetsgivaren får till exempel inte försämlra den rapporterande personens anställningsvillkor, avsluta hens anställningsförhållande eller permittera personen till följd av rapporten.

Österbottens välfärdsområde tog i bruk en etisk anmälningskanal 1.4.2023 med stöd av förvaltningsdirektörens beslut daterat 9.3.2023 § 10/2023. I beslutet som anslutits till ärendet som bilaga preciseras de allmänna förutsättningarna för visseblåsarskyddet samt de tillämpningsområden som fastställs i EU-lagstiftningen och den nationella lagstiftningen.

Efter lanseringen av anmälningskanalen har det än så länge inkommit endast två anmälningar, varav ingen hör till tillämpningsområdet för den gällande lagstiftningen. Trots detta har man ansett det vara motiverat att utreda de inkomna anmälningarna i och med att handläggningen av dessa och andra eventuella motsvarande anmälningar ger organisationen en möjlighet att förbättra i synnerhet sina förvaltningsprocesser och bli varse om i vilka ärenden närchefer i fortsättningen borde introduceras, handledas och stödas bättre. Enligt uppgifter från justitieministeriet kommer lagens tillämpningsområde i fortsättningen successivt att utvidgas. Nu i inledningsskedet omfattar tillämpningsområdet även på EU-nivå endast områden som anses vara högriskområden med tanke på det ekonomiska intresset och allmänintresset.

I Österbottens välfärdsområde har lanseringen av den etiska kanalen beretts av en arbetsgrupp. Arbetsgruppen har berett en instruktion för användningen av kanalen och principer för visseblåsarskyddet. Arbetsgruppen föreslår att tillämpningsområdet för kanalen samt visseblåsarskyddet ska utvidgas att omfatta alla sådana områden där rapporteraren misstänker att oegentligheter eller verksamhet som inte följer de etiska principerna eller strider mot lag eller organisationens interna anvisningar förekommit – såsom till exempel intressekonflikter, mutning, kränkning av de mänskliga rättigheterna, förseelser mot konkurrenslagstiftningen, ekonomiska oegentligheter, diskriminering och ofredande eller svekligt, osakligt, oärligt, olagligt eller likgiltigt agerande eller uppförande.

Processen för den etiska kanalen ägs enligt överenskommelse av den interna revisorn. De inkomna anmälningarna mottas av ett team (tre personer) som består av den interna revisorn, juristen och dataskyddschefen. Dessutom fungerar den administrativa överläkaren, inköpsdirektören, ekonomichefen och HR-planeraren som sakkunnigmedlemmar i arbetsgruppen. Ovan nämnda team utreder om anmälningen är befogad och lämplig, medan arbetsgruppen tillsammans avger ett förslag till eventuella fortsatta åtgärder till den operativa ledningen. Arbetsgruppen fattar alltså inga beslut, utan avger förslag till hur ärendet kunde lösas, och vidarebefordrar det till den operativa ledningen för beslut (verksamhetsområdes-/ resursledningen). Rapportaren ges via kanalen ett svar på hens anmälning.

Förvaltningsdirektör Jakobsson-Pada Linda

föreslår att sektionen godkänner:

- den instruktion som arbetsgruppen uppgjort samt beslutar utvidga tillämpningsområdet för den etiska kanalen att omfatta förutom områden som avses i den gällande lagstiftningen även sådana områden där rapporteraren misstänker att oegentligheter eller verksamhet som inte följer de etiska principerna eller strider mot lag eller organisationens interna anvisningar förekommit

- att administrativa överläkaren Heikki Kaukoranta ersätter dataskyddschef Tuija Viitala som mottagare av anmälningar när hon är tjänstledig till 25.1.2025

- att förvaltningsdirektören med sitt beslut vid behov kan utse ordinarie medlemmar till arbetsgruppen eller utse sakkunnigsmedlemmar från fall till fall till stöd för behandlingen av anmälningar.

Beslut:

Sektionen godkände

- den instruktion som arbetsgruppen uppgjort samt beslutar utvidga tillämpningsområdet för den etiska kanalen att omfatta förutom områden som avses i den gällande lagstiftningen även sådana områden där rapporteraren misstänker att oegentligheter eller verksamhet som inte följer de etiska principerna eller strider mot lag eller organisationens interna anvisningar förekommit eller misstanke om korruption väckts.

- att administrativa överläkaren Heikki Kaukoranta ersätter dataskyddschef Tuija Viitala som mottagare av anmälningar när hon är tjänstledig till 25.1.2025

- att förvaltningsdirektören med sitt beslut vid behov kan utse ordinarie medlemmar till arbetsgruppen eller utse sakkunnigsmedlemmar från fall till fall till stöd för behandlingen av anmälningar.

Sektionen beslöt också att man i processbeskrivningen även beskriver processen för behandling av anmälan om anmälan gäller den högsta ledningen i organisationen.

Distribution